

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

על אחת כמה וכמה שהיא סגולה בדוקה לקיום העושר. "עשיר יענה עזות", ואחד העשירים אמר: "רבי, אני פזרת השקעותי בקרקעות ובסחורות, במניות ובמפעלים שונים. גם אם יפול האחד, ישאר השני לפלטה. הוני אינו יכול לקרוס. אינו זקוק לשימור של צדקה והחזקת התורה!" ענהו ה"חפץ חיים" בנועם: "יתכן ואתה צודק - אבל תראה מה העושר עשה לך, איך הגביה לבך!..." זאת, מלבד השיעבוד. שכיון שמרגיל עצמו במותרות, שוב אינו יכול בלעדיהם! הגמרא מספרת (בכתובות סז ע"ב), מעשה בעני שבא לפני רבי נחמיה. שאלו: "במה אתה סועד?" אמר לו: "בבשר שמן ויין ישן". אמר לו: "רצונך שתגלגל עימי בעדשים?" גילגל עימו בעדשים, ומת. אמר: "אוי לו לזה, שהרגו נחמיה!" והיקשו בגמרא: אדרבה: אוי לו לנחמיה שהרגו לזה, כך היה ראוי שיאמר. אלא אוי לזה, שהרגיל עצמו בתפנוקים! - זכורני, בישיבה כמעט ולא היה לנו מה לאכול. שמחים היינו בלחם לשבע. קל היה לקנא באלו שלא חסרו מעדנים. כשהגלונו לסיביר בתנאי חיים קשים מנשוא, ועינו אותנו ברעב, אלו שהורגלו למעדנים כשלו ומתו, ואנו שרדנו! עוד מספרת שם הגמרא, שהלל הזקן דאג לעני בן טובים לסוס לרכוב עליו ולעבד לרוץ לפניו. פעם לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורוץ הלל לפניו שלושה מילין, כשלושה קילומטרים! לא מובן! מילא, סוס לרכוב עליו, אינו רגיל ללכת רגלי. אבל עבד לרוץ לפניו? ואם אינו יודע משיג עבד, מניח הוא להלל הזקן, נשיא ישראל, שירוץ לפניו כעבד?! אבל זו פעולת המותרות, שמשעבדים את האדם עד שאינו יכול בלעדו, נחוצים לו כאויר לנשימה. אשרי מי שלא התמכר להם! לפני כמה ימים פגשתי אדם שחרב עליו עולמו. יש לו רכב מושבת במוסך, והוא אנה הוא בא! בלעדיו, חייו אינם חיים! לא הבנתי: "גם לי אין רכב, וברוך השם חיי חיים!" "אבל כשצריך להגיע לאיזה מקום", קונן האיש. "אז מה, עולים לאוטובוס! הנהג מסייע אותך, ואתה פנוי ללמוד, או לערוך חשבון נפש, ואפילו לנמנם" - לא היה אל מי לדבר!... (והגדת)

התורה קרויה כן, מלשון הוראה (זוהר ח"ג נג, ב). אם לא נכתבו אלא נבואות שמצטרכו לדורות (מגילה יד ע"א), בתורה עצמה לא כל שכן. אין לך פרשה ועניין, שאינם מלמדים לקח לכל אדם בכל דור. על אחת כמה וכמה כשמודגש בפרוש: "וידור יעקב נדר לאמור" (בראשית כח, כ), מהו "לאמור", לאמור לדורות (בראשית רבה ע"א). ואחד הלקחים לדורות הוא לבקש: "אם יהיה אלוקים עימדי, ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש". וכתב רבנו בחיי: זאת שאלת צדיקים מאת ה', לא ישאלו המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי אפשר לו לאדם שיחיה בלעדיו. ובידוע כי נטיית אדם אחרי בקשת המותרות הוא גורם לו שיחיה רבות. ועל כן, כל איש ירא ה' ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במעט ושלא יתאוה המותרות, ויטיב ליבו ביראת ה'. הוא שאמר שלמה המלך עליו השלום: "טוב מעט ביראת ה', מאוצר רב ומהומה בו" (משלי טו, טז). והביא לזה אות ועדות ומופת, הכתוב שאחריו. הוא שאמר: "טוב ארוחת ירק ואהבה שם, משור אבוס ושנאה בו" (שם, יז). יאמר, כי ייטב לבני אדם המעט בחברה שתנעם להם, יותר מן המרובה והמטעמים בחברת השונאים. והעניין הזה הביא למשל על מידת ההסתפקות - וכן שלמה המלך עליו השלום התפלל על מידת ההסתפקות. הוא שאמר: "[ראש ועושר אל תיתן לי] הטריפני לחם חוקי" (משלי ל, ח). באר כי העוני והעושר מידות מגונות המביאות אותו לעבור על מצוות התורה. כי עם העוני יצטרך להחניף לבריות, כעניין שכתוב: "תחוננים ידבר רש" (משלי יח, כג), ועם העושר יבוא האדם אל המותרות ויקנה לעצמו גסות הרוח וגובה הלב, כעניין שנאמר: "והעשיר יענה עזות" (שם) עד שיהיה תועבה, שנאמר: "תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז, ה). ואספר - ה"חפץ חיים" זצ"ל הגיע למוסקבה להתרים את עשיריה עבור הישיבה. אמר: שנינו, ש"מלח ממון, חסר". כלומר: הצדקה והחסד משמרים את הממון, "מולחים" אותו שלא ירקב (כתובות סו ע"ב). והחזקת בני עניים שמהם תצא תורה,

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו תם
16:15	17:16	17:49
16:01	17:15	17:53
16:07	17:14	17:47
16:22	17:17	17:51

הפטרה:
א. ויברח יעקב (הושע י"ב)
ס. ועמי תלואים (הושע י"א)

הילולא דצדיקיא

ח: רבי חזק ב"ר שמואל בורנשטיין
ט: רבי נתן ב"ר אפרהם סאלם
י: רבי שמואל הלוי ב"ר נתן מאיר ווילנסיקי
יא: רבי יואל צבי ב"ר שמעון ראטה
יב: רבי יצחק רפאל חזקיה ב"ר שמואל לאמפרונטי
יג: רבי שלום ב"ר משה חיים תדאיה
יד: רבי נתן ב"ר עמרם גשטטנר

הצלחת דן בן חנה זוג' עכ"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קין המזל וכט"ס לעד אכ"י
העלון אסור בטלטול במקום שאין עירוב • אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה

לע"י
האשה הנעלה
רבת המעלה
ורדה גרדה שניצר
בר' מאיר ז"ל

לע"י
איש החסד ורב
הפעלים
משה שניצר
בר' מנחם מנדל ז"ל

✓ כתב הרמב"ם, תפילת מנחה תיקנו אותה כנגד קורבן התמיד של בין הערביים, ולפי שהיה התמיד קרב בכל יום בתשע שעות וחצי מתחילת היום, לכן תיקנו זמן מנחה מתשע שעות וחצי (זמניות), והיא הנקראת "מנחה קטנה". אך כיון שבערב פסח שחל בערב שבת, היו שוחטים את התמיד בשש שעות וחצי מתחילת היום, לכן אמרו שהמתפלל משעה זו (חצי שעה לאחר חצות היום) יצא ידי חובה (בדיעבד), וזו היא הנקראת "מנחה גדולה".

✓ לדעת הרמב"ם, וכן לדעת השולחן ערוך עדיף יותר להתפלל מנחה קטנה, (דהיינו משעתיים וחצי לפני הלילה), ולכתחילה אין להתפלל מנחה גדולה, ורק בדיעבד אם התפלל מנחה גדולה יצא ידי חובה. ומכל מקום הנהיגים להתפלל מנחה גדולה מנהגם נכון על פי ההלכה, ויש להם על מה שיסמכו, שכן מבואר בדברי הזוהר הקדוש. וגם מכיון שרגילים לאכול ארוחת צהריים, ואסור לאכול סעודה כשמוגיע זמן תפילה עד שתפול. ואפשר שאפילו אם הניחו שומר שיזכירם להתפלל, אין זה מועיל.

✓ אף על פי שנאמר בסעיף הקודם שאסור לאכול סעודה משהגיע זמן מנחה. מכל מקום הנהיגים להקל לאכול ארוחת צהריים לפני תפילת מנחה, ומתפללים מנחה קטנה, יש להם על מה שיסמכו, מפני שמלבד שכן המנהג בהרבה מקומות להקל בזה, גם ממונים שומר שיזכירם להתפלל, וגם יש להם זמן קבוע להתפלל מנחה בכל יום. אולם עדיף יותר בכיוצא בזה להתפלל מנחה גדולה, כדי

שיוכלו לאכול סעודת צהריים בהיתר לפי כל הדעות.

✓ אף על פי שלדעת השולחן ערוך אין להתפלל לכתחילה מנחה גדולה, מכל מקום בשעת הדחק מותר להתפלל מנחה גדולה לכתחילה. כגון שרוצה לצאת לדרך, או שיש לו עסק גדול וחושש שמא ייטרד וישכח ויעבור זמן תפילה. וכן ביום שבת קודש שרוצה לשמוע דרשה, ואם יתפלל לאחר הדרשה לא יהיה לו פנאי לעשות סעודה שלישית בהרווחה. וכמו כן אם רוצה לאכול ארוחת צהריים.

✓ מותר להתפלל לכתחילה מנחה גדולה, כשיש לו מנין כעת, ויוכל להתפלל מנחה גדולה בציבור, ואם ימתין למנחה קטנה לא יהיה לו מנין.

✓ מותר לכתחילה להתפלל מנחה גדולה לצורך מניעת ביטול תורה, ולכן דואגים בישיבות הקדושות ובכוללים להתפלל מנחה גדולה, כיון שאם היו צריכים להתפלל מנחה קטנה, היו צריכים להפסיק באמצע לימודם.

✓ מי שטעה והקדים להתפלל מנחה בתוך חצי שעה שלאחר חצות היום, והיינו מתחילת שעה שביעית, לא יצא ידי חובתו. ומכל מקום כיון שיש מחלוקת בזה, על כן יש אומרים שלא יתפלל שנית, וספק ברכות להקל. ויש אומרים שיחזור ויתפלל מנחה ויעשה תנאי שאם יצא כבר ידי חובה במנחה הראשונה, תהא תפילת מנחה זו השניה לשם תפילת נדבה, ואם לא יצא ידי חובה במנחה הראשונה, תהא תפילת המנחה השניה לשם תפילת חובה.

✓ צריך לזוהר ולא לומר אפילו את אמירת הקורבנות ואשרי לפני שיגיע זמן מנחה, אלא רק כשיגיע הזמן דהיינו לאחר שש וחצי שעות מתחילת היום (חצי שעה לאחר חצות). וכמו כן ביום שבת קודש לא יקראו בתורה ולא יאמרו ובא לציון לפני שיגיע זמן מנחה, אלא יש לדייק להתחיל הכל רק עם הגעת זמן תפילת המנחה.

✓ שעות אלו של שש ומחצה או תשע ומחצה נקראות שעות זמניות, כיון שמשערים אותן לפי אורך היום. שמחלקים שעות היום לשנים עשר חלקים שווים, וחלק אחד הוא שעה זמנית. ובחורף ששעות היום קצרות, תהיה שעה זמנית קצרה, ובקיץ ששעות היום ארוכות, תהיה שעה זמנית ארוכה. ויש מחלוקת אם יש למנות שעות היום מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, או מזריחת השמש ועד שקיעתה. ולענין הלכה נראה שהרוצה למנות שעות היום מזריחת השמש ועד שקיעתה, בין להקל בין להחמיר, יש לו על מה שיסמוך. ומכל מקום בדברים שהם מדאורייתא, טוב להחמיר למנות השעות מעלות השחר ועד צאת הכוכבים.

✓ מצוה להיות מעשרה ראשונים בתפילת מנחה (וכן בתפילת ערבית) כשם שמצוה להיות בתפילת שחרית.

✓ אפילו מי שאין ביכולתו להיות מעשרה ראשונים, מכל מקום יהדר לבוא בהקדם האפשרי, שכל המקדים לבוא, קרוב הוא יותר ליניקת הקדושה מהבאים אחר כך.

(התפילה והלכותיה)

טוב טעם וזדעת למדני - טעמי המנהגים

✓ מצוה מן המובחר לברך (בורא מאורי האש) על אבוקה.

הטעם: משום שאורו מזהיר. ועוד, מפני שטופס הברכה "מאורי האש" רומז על מאורות הרבה.

✓ נוהגים לכופף את האצבעות ולהסתכל בכפות הידיים ובציפורניים כשמברכים על נר ההבדלה.

הטעם: ע"ש ששנינו (ברכות נא): אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו (רש"י: שיהיו נהנים ממנו), וכשמסתכלים על הציפורניים מבחינים בצבעם השונה מצבע הבשר ונהנים מאור הנר, וכאשר מכופפים האצבעות לתוך כף היד ומחשיך תחתיהן ואח"כ פושטים אותן, רואים את ההבדל בין האור לחושך. ועוד, פשיטת היד וסגירתה מסמלת שעד עתה היינו אסורים במלאכה ועתה, לאחר ההבדלה, מותרים.

ועוד, משום שהציפורניים גדלים, והגידול הוא סימן טוב, לכן מסתכלים עליהם בכניסת השבוע לסימן טוב

(אוצר טעמי המנהגים)

נצור לשונך

✓ לשון הרע ורכילות הם מהעבירות שבין אדם לחבירו, שאפילו יום הכיפורים אינו מכפר עד שירצה את חבירו, ולכן צריך לבקש מחילה מחבירו על זה ולפייסו, וכשהתפייס וימחול לו, נשאר עליו העוון שבין אדם למקום, דהיינו שעבר על רצון השם שציוה על איסור לשון הרע. ותיקונו הוא שיתחרט על שעבר, ויתוודה, ויקבל על עצמו על להבא שלא לעשות כן כמו בעל עוונות שבין אדם למקום.

✓ הנאמר בסעיף הקודם שצריך המדבר לשון הרע לבקש מחילה מחבירו ולפייסו, הוא דוקא אם דברי הגנאי שדיבר על חבירו נתקבלו בעיני השומעים ונגרם לו נזק בגופו או בממונו, או צער ועוגמת נפש. אבל אם השומעים לא קיבלו את דבריו אלא דחו את דבריו ולא נגרם כל נזק וצער לחבירו, אזי נשאר עליו רק העוון שבין אדם למקום, והתשובה היא חרטה, וידוי, קבלה, וכנ"ל בסעיף הקודם.

(חיים ללא לשון הרע)

אמרי שפר חידושים על פרשת השבוע

"ועיבתו בשלום אל בית אבי" (כה,כא)

שלם מן החטא. (רש"י). כתב בספר "ויכתוב משה": מדוע לא כפשוטו, שישבו בשלום לבית אביו? ברם, אם כך הלא צריך היה לומר: "והשיבני בשלום", כשם שאמר קודם: "ושמרני", "ונתן לי". מסתבר איפוא, שאין זו תפילה לה' יתברך כי ישיבנו בשלום לבית אביו, אלא הכוונה היא כאן ל"שלום מן החטא", והרי זה כבר תלוי באדם עצמו - "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" - לפיכך נאמר: "ושבתי" - אני עצמי אשתדל לשוב שלם מן החטא...

(מעינה של תורה)

"ואולם לזו עם העיר בראשונה" (כח,יט)

לשם מה מספרת התורה הקדושה, שלבית אל קראו לזו? אלא, ביאר רבינו הרלב"ג זצ"ל, ביקשה התורה ללמדנו את מידת ההסתפקות במועט במקום להצטרך לטובת הבריות: למרות שהיתה שם עיר סמוכה ושמה לזו, לא סר לשם יעקב אבינו לבקש אכסניה מרווחת, אלא שכב במקומו ושם אבן למראשותיו...

(מעין השבוע)

"וישא יעקב רגליו" (כט,א)

מהו ביטוי זה, "וישא יעקב רגליו" הרי לא נושאים את הרגלים על הכתף, אדרבה, הרגליים הן הנושאות את האדם! אלא, אמר רבינו אברהם בן הרמב"ם ז"ל, רעיון עמוק גלום כאן: האדם הוא קומה שלמה, שהראש ממוקם בה, ובו הדעת והתבונה, ובגוף - רצונות ומאוויים שונים. והשאלה היא, מי ימשול על מי. "הרשעים, הם ברשות ליבם", הגוף ומאווייו שולטים על הראש והשכל, ואילו "הצדיקים, ליבם ברשותם", והתבונה מדריכה את צעדיהם. והוה שאמר הכתוב: "וישא יעקב את רגליו", הוא שלט על הרגליים, גופו מילא את רצון התבונה, ולא להיפך!

(מעין השבוע)

"הכי אזוי אתה ועבדתני זינמ" (כט,טו)

הרב כלי חמדה זצ"ל התקשה: לכן הארמי ראש רמאי הדור היה, החליף את משכורת יעקב אבינו עשרת מונים, ניצלו והעבידו בפרך. ולפתע - עדינות כזו, אצילות נפש, אינו רוצה עבודת חינוך, מתנדב לשלם! ואכן, לבן לא גילה כאן פרץ נדיבות, ההיפך הוא הנכון. כי הפתגם אומר: "אל בקשי ג'אלי", הדורון עולה ביוקר. כי מקבל המתנה משתעבד בהכרת הטוב, ואחר כך לא יוכל לסרב לכל בקשה, ומי יודע כמה יצטרך לשלם. ולכן אמר לבן: "הגידה לי מה משכורתך" ואדע כמה לשלם, ולא אנעמו בפני הפתעות. וכך היה הרב מבריסק, מן הגר"י זצ"ל, אומר: "התשלום הזול ביותר, הוא בכסף!..."

(מעין השבוע)

"ותרא רוזל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רוזל באזוהתה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין בותה אנכי" (ל,א)

מסופר על הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, שבא פעם להתפלל על קברה של רחל אמנו ביום היארצייט שלה. והנה נשמע באוזניו מהצד השני קולה של אישה חשוכת בנים, אומרת ומתחננת: "אמא רחל, הרי את בעצמך הרגשת את הטעם המר הזה בלי בנים, אם כן אנא אמא, המליצי טוב בעדי שאפקד בזרע של קיימא..." מיד כששמע רבי חיים תפילה זו, התרגש מאוד ואמר: בטוח אני שתפילה זו נתקבלה במרום, ובשנה הבאה אני רוצה להיות סנדק בברית זו. הוא ביקש לברר מי היא האישה הזאת, וכך היה שולשנה הבאה שימש רבי חיים כסנדק אצל אישה זו...

(תורת הפרשה)

סיפור לשבת

מסופר על הגאון רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל שכל ימיו התגעגע לעלות לארץ ישראל, באומר: "רק הגר בארץ ישראל יכול לעשות דיוג בעליזים..." וכן הגאון רבי אברהם אזולאי (מעיר פאס שבמרוקו), שתוקתו היתה להגיע לארץ ישראל, כפי שהוא כותב בספרו "חסד לאברהם": "ידע כי נשמות הדרים בארץ ישראל באים מעשר ספירות של היצירה ונקראים בית ישראל וגם נקראים בנים... וכשזוכה ליכנס לארץ ישראל, בא אליו נפש מיצירה חדשה..." וכן מסופר על הגאון רבי חיים שאול דויק הכהן זצ"ל, שמאז כניסתו לקדושת ארץ ישראל לא יצא ממנה, וכך הוא כותב בהקדמה לספר סבו "אמת מארץ": "ישתבח בורא היצירה ויתעלה היוצר אשר הפליא חסדו אלי, ומה אשיב על כל תגמולוהי עלי, אודה לה' על כל הטוב אשר גמלני, שהחייני וקיימני וליישוב בארצנו הקדושה ויכני, ולירושלים ת"ו הנחני, לשבת בישיבה של תורה וזכה וברה..." וכן הרב הגאון רבי אהרן עזריאל זצ"ל (ראב"ד הספרדים בירושלים), ממרחקים היה מתגעגע לארץ ישראל, ומצפה ומייחל ליום שבו יעמוד במקום הקודש, בבית מדרש המקובלים "בית אל", כפי שמביא זאת באחת מתשובותיו: "את הדברים האלה אני אמרתי בחופזי מתוך כובד ראש, קלני מראשי ומזונוי והאח לפני מבורח... מתלאת הזמן בבית ומחוץ, פעם ברחובות ופעם יושב בשיירא... ועירא מאנשי ירושלים, גולה ונידח כול שאל, והיו עיני וליבי שם, מתי אבוא ואראה פני אלקים, אשתחווה אל בית אל...". (חכמי המדרח), ומסופר על הגאון רבי מרדכי שרעבי זצ"ל, שהשתוקק כבר מילדותו לעלות לארץ הקודש, אך נבצר ממנו למלא את תשוקתו בגלל סיבות שאינן תלויות בו, וכה העיר על עצמו בפני תלמידיו, שבכל יום ויום תפילת שמונה עשרה כשהיה מגיע לברכת "בונה ירושלים", היו זולגות מעיניו דמעות ומרטיבות את הסידור שבו התפלל, מגודל תשוקתו להר ציון, אך כאשר זכה להגיע לארץ ישראל חזרו הדמעות, (הרב שרעבי). ומסופר על יהודי אמריקאי אחד, שבהשפעתו של הגאון רבי יצחק הכהן קוק זצ"ל רבה של ירושלים - בא לארץ ישראל מתוך מחשבה תחילה להשתקע בה, ואחר כך התחרט והחליט לחזור לחוץ לארץ ובא אל הרב לקחת ממנו ברכת פרידה. על שאלתו של הרב: מדוע עזב את פתאום את הארץ? ענה היהודי מתוך מיריות לב ונפש: רבי, נמאס לי החיים כאן בארץ ישראל, אני יכול לסבול את ההפקרות והתית, חילול השבת וחילול הדת, שהתפשטו כל כך בין החלוצים והקבוצות, ומשום כך החלטתי לצאת מן הארץ ולחזור לאמריקה, הדברים האלה, שצאו מפי יהודי תמים מתוך זעזועי נפש אדירים, הרעישו וזעזעו את מיתרי לבי של הרב, אבל הוא התאפק, ומתוך חיוך קל פנה אל היהודי ושאל אותו למקום מגוריו באמריקה. - ביתי - ענה היהודי האמריקאי - הוא בעיר דנוור אשר במדינת קולורדו שבארצות הברית, ומתוך גאווה פטרויטית מיוחדת התחיל לתאר לפני הרב את העיר ואת יופיה: הרים סביב לה, איריה צח ונעים מאוד, אין בתוכה סמטאות צרות ומלוכלכות - הוסיף מתוך גלגול - כמו כאן בירושלים, שם רחובות רחבים, בתים גדולים ומבודדים, חשמליות רצות בכל רחבי העיר...הוא המשיך לדבר מתוך התפעלות על יופי הטבע שמסביב לעיר דנוור, אבל הרב הפסיקו באמצע ואמר לו בקול רציני: כמדומני שבעיר דנוור ישנם הרבה אנשים חולים במחלת השחפת. מפי שד"ר אחד בירושלים, שזה לא כבר חזר משם לכאן, שמעתי כי חולי בצמזו בהיותו בעיר דנוור, נפגש עם הרבה אנשים חולים במחלות כרוניות ומסוכנות, ללא כל תקווה להרפא, ואם אמת בפיו כי אקלימה של דנוור הוא מבריא ומחלים, מדוע נמצאים בתוכה כל כך הרבה חולים? - האם חושב כבוד תורתו - ענה היהודי אמריקאי מתוך התמוררות חשית - כי אותם החולים שבעיר דנוור הם ילידי המקום? כל אלה הם אנשים שגרו בערים אחרות משוללות אור ושמש, שמה ניגפו במחלה קשה זו, ועל פי פקודת הרופאים באו לעיר כדי לשאוף ולהנות מאוירה הצה ולחללים, כמובן - הוסיף האיש לדבר - ישנם כאלה בתוך הבאים שמחלתם היא ממושכת, הם הזניחו את מחלתם ואחרו לבוא, ריאותיהם הן כבר חודרות היידקים ולחם כמעט שאין תרופה. עם חולים כאלה בודאי נפגש השד"ר בהרבות דנוור, ובתמימות טעה לחשוב, כי העיר אשמה במצבם האומלל של החולים הכרוניים האלה, התמים הזה לא ידע כי דוקא עיר זו באוירה המבריא, הבאה מרפא והצלה לאלפי חולים מסוכנים, שבאו לשם מכל קצו הארץ. הרב הפסיק את שטף דבריו של היהודי האמריקאי, והחזיר לו בניחותא: השמע לאונזך מה שפך מדבר! גם ארצנו הקדושה איריה מחכים ומבריא, ואליה באו ובאים יהודים אומללים מכל ארצות הגולה, אשר האויר הטמא של ארצות זרות ונזכריות השפיע ליעה על רוחם ונפשותם. הרעיל את נשמתם, והללו עלולים היו לחילה להטמא ולהדמע בין הגויים ולמות רוחנית גמורה על אדמת נכר, אבל רופא חולי עמו ישראל הקדים רפואה למכה ונפח בהם נשמת חיים והאבה וגיעוגעים לארץ ישראל, והם חולים במקום מרפא זה לשאוף אור ורוח ואם רואה אתה כל כך הרבה חולים, חולי רוח ונפש בארץ קדשנו, הלא הם ילידי חוץ, ולולא מהרו לבוא הנה, כי אז סכנה היתה צפויה להם שם, בארץ מגורתם להתבלבל לגמרי בין העמים, חולים מסוכנים הם, אבל בבואם הנה, עלינו לטפל בהם, כשם שמשפלים אצלכם בדנוור בחולי השחפת, נוסדו גם פה מוסדות סניטרים ורזניים לזכך ולטהר את נשמתם, ואני מאמין באמונה שלמה כי איריה של ארץ ישראל ישיפע על רבים מהם לטובה ולברכה ולבריאות גופם ונשמתם גם יחד.

(הבית היהודי)

חנוך לנוע

זכו-שכינה ביניהם

רבים הם ההורים הנמצאים במחלוקת פנימית בין הרגש לבין השכל, מבינים הם שצריכים להיות "החלטיים" עם הילדים, אך הרגש מתעורר וזועק: "מסכנים", תחכו עד "שיגדלו" ואז? דבר אל העצים ואל האבנים! בו בזמן שגדולי המחנכים מאריכים (ספר בני חביבי, ועוד רבים) בעיקר מסיבה חינוכית, ולא כדי שיעזרו ומהיבויית לחונם ולהרגילם באחריות למעשיהם. יש לחלק תפקידים לילדים בבית, בעיקר מסיבה חינוכית, ולא כדי שיעזרו להורים בניהול הבית. כאשר אתם נותנים תפקיד לילדכם, הוא לומד שהבית אינו מקום בו אפשר לקבל כל מה שרוצים, מבלי להתחייב לתת משהו בתמורה לכך. עובדת היותו חלק מהמשפחה, מחייבת את הילד ליטול חלק בחובותיה. אם הוא יצליח להתחמק מעשיית חלקו בבית, לעולם לא ילמד לעזור לזולת, וכאשר ינשא, יהיה בן-זוג עלוב ביותר. הטוב ביותר הוא לחלק את המטלות באופן שווה בין ילדכם, בניס ובנות כאחד. אם אחד הילדים אינו מחבב תפקיד מסוים, יתכן שירצה להחליפו באחר, אך הרעיון העיקרי הוא שהילד ידע שהוא חלק מה"צוות" העובד בבית. כך הוא לומד שכל אחד חייב לתרום את חלקו ולמלא את תפקידו. שיעור זה יעזור לילד להצליח גם בקיום מצוות התורה. אחרת, הוא ירגיש שהוא יכול לעשות ככל העולה על רוחו, בלי שיהיה חייב לתת דין וחשבון על מעשיו. אם מרגילים אותו לקבלת אחריות, הוא יהיה מודע לכך שיש שבר ועונש, ועליו להתחשב בכך בכל מעשיו. אם ננקוט יחס מקל מידי כלפי הילד, נגרום לו נזק. זו כוונת הפסוק: "חושך שבטו שונא בנו", במבט שטחי, נראה כאילו מי שאינו מוכן להעניש את בנו הוא אדם טוב-לב מאוד ורחמן, אך למעשה ההיפך הוא הנכון. אם אתה אוהב את בנך, תרצה להעניק לו את הכלים הדרושים לו כדי להצליח בחיים. אם באמת מניע לו עונש, אזי כאשר מרחמים עליו, בעצם מוסיקים לו. הוא ילמד שאינו חייב להיות אחראי למעשיו, ומי יודע לאן תוביל אותו גישה כזו. דרך טובה ללמד ילד אחריות היא להטיל עליו תפקידים הקשורים לניהול הבית. עליו לצאת לקניות במכולת, לרוקן את האשפה, או לתלות את בגדיו בארון. אפילו אם הוא יתלונן שקשה לו, נסו לא לוותר. ברגע שתוותרו, הוא יקבל מסר שגוי. דומני שבמעט שהובא כאן יש את המסר הברור למען עתיד בריא לילדינו, "האכזריות" היא "הרחמים" האמיתיים והמציאות הוכיחה. נסו וראו.

מספר ה"הפץ-חיים" בספרו "שם עולם": בעיני ראיתי מעשה נורא שהיה. איש אחד היו לו בנים ומתו כולם ר"ל. בא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה. השיב לו: איני יודע סגולות, אך עצתי שתייסד גמ"ח קבוע, אולי יתן ה' שבזכות מידת החסד שתתנהג עם הבריות, יתחסד עימך הקב"ה ויתן לך בנים. שמע האיש לעצתו, יסד גמ"ח בעירו ועסק הרבה בניהולו. אף פקס מיוחד עשה, בו כתובים תקנות הגמ"ח, אחת התקנות שפעם בשלוש שנים בפרשה שקוראים "אם כסף תלוה", יתאספו כולם ויערכו סעודה לחיזוק המצוה. ויהי ככלות שלוש השנים, נולד לו בן ולאחר שנולד בזכות המצוה, אירע שחל יום הברית ביום שנועד מכבר ליום אסיפתם לסעודה בצוותא... כה עסק האיש במצוה זו כמה שנים ונולדו לו עוד בנים ובנות בזכות מצוה זו. ברבות הימים שכח טובותיו של הקב"ה, ובא לפני החכם בבקשה: היות והוא טרוד מאוד, קופת הגמ"ח גדלה ודורשת זמן, גם יש אנשים שמפקקים ביושרו, לכן יואיל החכם למנות מנהל אחר במקומו. החכם סירב, באומרו שבודאי אחר לא ינהל הגמ"ח באותה מידת התמסרות והצלחה, אך הלה חזר והפציר לשחררו. עד שלבסוף נאלץ החכם לשחררו, ויצו לערוך בחירות חדשות ונתמנה אחר במקומו. הבחירות נערכו בתחילת הלילה. והיה למחרת, בא האיש אצל החכם ובמר נפשו סיפר לו שאסון גדול אירע לו בלילה. תינוקו נחנק! על כן נפשו בשאלתו לחזור ולהתעסק בניהול הגמ"ח. מסיים ה"הפץ-חיים": הינך רואה בעליל, שבזכות החסד נולדו לו בנים, וכאשר נסתלקה ממנו מידת החסד, התחילה תיכף מידת הדין להתגבר עליו! אחרי פטירתו של ה"הפץ-חיים", ניתן הדבר לפירסום, על ידי רבי יהואל מיכל רבינוביץ בעל "אפיקי ים", שהמעשה אירע בראדן, והחכם הנזכר הוא ה"הפץ-חיים" בעצמו... בספר אהבה ורעות הביא מעשה זה ולמד ממנו, שכאשר אדם מרבה בחסד ומתעסק בחסדים, בראשונה מפתח בעצמו את המידה הנפלאה זו שבאופן טבעי תפעל בראש ובראשונה לטובת בן/בת זוגו, ובנוסף כאשר ירגיש במאמץ הרב הנדרש כדי לעזור לאחרים, ירגיש ויעריך מאוד עד כמה בן/בת זוגו פועלים למענו וזאת מלבד הברכה שתשרה בבית. יעזרנו ה' לחזק מידה זו בבית ונישא ברכה מאת ה'!

בחור אחד פנה לגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשאלה הבאה: סבי עליו השלום, היה צדיק וקדוש מפורסם. לאחר עלייתו בסערה השמימה, זכיתי לקבל את טליתו הקדושה, הטלית בה התעטף בתפילתו רבות בשנים, ועימה ישב כמעט מידי יום על כיסא הסנדקאות. אלא, שטלית זו ישנה ובלויה, ומוכתמת בכתמי יין ודם מילה, שנשפכו עליה במהלך הבריתות הרבות בה שימש כסנדק. מאידך, יש לי טלית חדשה, נאה וצחורה. והסתפקתי - באיזו טלית עדיף שאשתמש - הרי נאמר במשנה ברורה (סי' כ"ד סק"ט): "מצוה לעשות טלית נאה וציצית נאה, שנאמר "זה אלי ואנוהו" - התנאה לפניו במצוות" (כמבואר בשבת קל"ג:). אך מאידך, אולי הטלית היותר מהודרת היא טליתו של הצדיק הקדוש, על אף שאינה נקיה?

תשובה:

נאמר בירושלמי (מועד קטן פ"ג ה"א): "מקלו של רבי מאיר היתה בידי והיא מלמדת אותי דעה". ומבואר שאפילו במקל של צדיק יש סגולות נפלאות. ובחידושי ה"חתם סופר" (פר' תולדות), כתב על הפסוק: "הלא אצלת לי ברכה" (בראשית כ"ז, ל"ו), "משמע בירושלמי (במו"ק שם), שמלבושיו של האדם נאצלים מקדושתו של הלושב, ואדם הלושב אותם אחריו, נאצל עליו מאותו הרוח". הרי לנו שיש מעלה גדולה בהתעטפות בטלית של צדיק. ונראה שאין חסרון בכך שהיא בלויה ומוכתמת, כי אדרבה, זהו נזיה ויופיה, שהכניסו עימה תינוקות רבים בבריתו של אברהם אבינו.

(אחת שאלתי)

הודעה חשובה לקוראי העלון!!!

בעזר רב אנו מודיעים שבשל קשיים כספיים הפסקנו להדפיס את העלון. (העלון יוצא רק במייל). כל מי שרוצה להיות שותף באלפים ורבות רבים של זכויות יכול לתרום לעלון שנמשיך ב"ה בהדפסתו. טלפון לתרומות: 052-7606586 שאו ברכה מאת ה'!

זכות העלון לעילוי נשמת מינטה נקש בת נזימה תנצב"ה

לכל פנייה, מערכת העלון ישא ברכה: ת.ד. 5190 חולון, 03-5590992 (נא להשאיר הודעה וטלפון בתא הקולי), פקס: 03-5584485 למעוניינים שהעלון ישלח להם בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com